

STANISŁAW WĘDKIEWICZ
(1888–1963)

Stanisław Jan Wędkiewicz, syn Władysława i Kazimiery Salskiej, urodził się 14 marca 1888 roku w Rzeszowie w województwie lwowskim¹. Przeżywszy 75 lat, zmarł 8 maja 1963 roku w Krakowie². Należał do Kościoła rzymskokatolickiego. Prof. dr hab. Stanisław Wędkiewicz był historykiem literatur romańskich, językoznawcą oraz aktywnym publicystą³, chętnie podejmującym w swym piśarstwie wątki społeczno-polityczno-kulturowe, m.in. współczesnej mu Rumunii i państw bałkańskich. „To humanista niezwykle umysłowości” – jak pisano o nim we wspomnieniach pośmiertnych⁴. Podczas swojej działalności, zwłaszcza naukowej, dał się poznać jako wszechstronnie wykształcony erudyta. Od 1903 roku był uczniem Gimnazjum św. Jacka w Krakowie. Egzamin dojrzałości zdał 28 maja 1909 roku. Tam też był zatrudniony, najpierw na stanowisku zastępcy nauczyciela (od 17 września 1910 do 31 sierpnia 1913 r.), a następnie rzeczywistego nauczyciela (od 1 września 1913 do 31 sierpnia 1918 r.)⁵. W latach 1909–1911 studiował na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie, m.in. pod kierunkiem Stanisława Tarnowskiego. W latach 1911–1913 pobierał nauki na Uniwersytecie Wiedeńskim, gdzie 19 lipca 1911 roku obronił dysertację doktorską w zakresie filozofii⁶. Rozpoczętą naukę akademicką kontynuował w takich ośrodkach akademickich, jak Neapol, Rzym, Florencja, Paryż i Berlin. Studia zagraniczne umożliwiły mu zapoznanie się nie tylko z kulturą włoską, francuską i niemiecką, ale także z nowymi prądami naukowymi oraz wieloma nurtami filozoficznymi. Nie stronił od działalności politycznej podczas I wojny światowej – był delegatem zagranicznym Naczelnego Komitetu Narodowego, a następnie Rady Regencyjnej. Pełniąc służbę dyplomatyczną, przebywał na placówkach w Bukareszcie, Sztokholmie i Bernie. W 1918 roku zajmował się działalnością naukową w Polsce i brał czynny udział w życiu naukowym Krakowa. Wtedy też znalazł się wśród takich znanych uczonych – wykładowców UJ – jak: Jan Stanisław Bystron, Tadeusz Lehr-Spławiński i Stanisław Pigoń. W 1919 roku uzyskał habilitację na Wydziale Filozoficznym UJ w Krakowie. Podstawą procedowania była dysertacja pt. *Przyczynki do charakterystyki narzeczy południowo-*

¹ Zob. Archiwum UJ, S II 619, Stanisław Wędkiewicz.

² Miejscem spoczynku S. Wędkiewicza jest cmentarz Rakowicki w Krakowie, kw. XV a pld., gr. 7. Zob. http://www.uj.edu.pl/universytet/aktualnosci/odeszli/lista-pamieci?p_p_id=56_INST,s.1z1 [dostęp: 13.09.2014]. Zob. *Pro memoria. Profesorowie Uniwersytetu Jagiellońskiego spoczywający na cmentarzu Rakowickim 1803–2013*, red. J.W. Tkaczyński, Kraków 2014, s. 246.

³ *Encyklopedia PWN*, Warszawa 1976, s. 614. Zob. też: *BJ. Baza biogramów*, s. 1, z. 1, <http://pka.bj.uj.edu.pl/biogramy/?c=browse&mf=17746> [dostęp: 5.09.2014].

⁴ S. Dziki, *Profesorowie Almae Matris jako redaktorzy, wydawcy i dziennikarze (7)*, „Alma Mater” grudzień/styczeń 2009/2010, nr 120–121, s. 62. Zob. też: M. Belina, *Wędkiewicz Stanisław. Wspomnienie pośmiertne*, „Wiadomości” 1963, nr 27, s. 5; Z. Bieńkowski, *Wędkiewicz Stanisław. Wspomnienie pośmiertne*, „Twórczość” 1963, nr 7, s. 102; Z. Grabowski, *Wędkiewicz Stanisław. Wspomnienie pośmiertne*, „Wiadomości” 1963, nr 5, s. 224–229.

⁵ Dane osobowe pochodzą z Archiwum UJ,teczka SII 619, Stanisław Wędkiewicz.

⁶ Zob. *Ibidem*.

włoskich. Wykład habilitacyjny nosił tytuł: „Czynniki etniczne w podziale języków słowiańskich”⁷.

W dniu 1 kwietnia 1919 roku został mianowany profesorem nadzwyczajnym filologii romańskiej na Uniwersytecie w Poznaniu, gdzie był zatrudniony w latach 1919–1921. Dzieje poznańskiej romanistyki są nierozzerwalnie związane z historią Uniwersytetu Poznańskiego od samego początku jej utworzenia. Katedra Filologii Romańskiej powstała w 1919 roku jako jedna z istniejących wtedy 13 katedr Sekcji Humanistycznej Wydziału Filologicznego. Na jej czele stanął romanista prof. Stanisław Wędkiewicz, uczonego o rozległych horyzontach humanistycznych, jeden z pionierów stylistyki w Polsce⁸. W okresie od 1 października 1921 do 31 stycznia 1934 roku był profesorem na UJ w Krakowie. Od 1921 roku objął tam kierownictwo Katedry Romanistyki. W tym samym niemal czasie, bo w latach 1922–1923, będąc żywo zainteresowanym międzynarodowymi stosunkami politycznymi, wykładał w związanej z Wydziałem Prawa UJ Szkole Nauk Politycznych Uniwersytetu Jagiellońskiego⁹ przedmiot zatytułowany „Współczesna Rumunia i państwa bałkańskie” i zwracał uwagę na ten jakże ciekawy region europejski w stosunkach międzynarodowych. Tak więc w uzgodnionym w skali ogólnokrajowej podziale specjalizacji między poszczególnymi ośrodkami SNP UJ przypadły mu państwa bałkańskie.

Stanisław Wędkiewicz należał – obok takich profesorów, jak Michał Rostrowski, Roman Dyboski, Stanisław Estreicher, Tomasz Lulek, Stanisław Wróblewski, Stanisław Kutrzeba – do wykładowców w Szkole Nauk Politycznych na Uniwersytecie Jagiellońskim zajmujących się problematyką z zakresu międzynarodowych stosunków politycznych¹⁰. Warto zauważyć, że program wykładów prowadzonych w tej szkole

dotostosowano do nowych celów i wymagań. Przy jego tworzeniu uwzględniono danie gruntownych i wyczerpujących wiadomości nie tylko ze stosunków prawno-politycznych i ekonomicznych kraju, lecz nadto za granicą, szczególnie u nowych sąsiadów,

---

⁷ *Ibidem*.

⁸ *Romanistyka UAM Poznań, Historia*, s. 1, z. 1, http://neo.amu.edu.pl/ifrom/index.php?option=com_content&task=view&id=1621&temid=76, [dostęp: 3.09.2014].

⁹ B. Karwański, *Szkoły nauk politycznych w Polsce odrodzonej* [w:] *Sprawozdanie Koła uczniów i absolwentów Szkoły Nauk Politycznych za rok 1935/36*, Kraków 1936, s. 27. Szkoła Nauk Politycznych została rozwiązana w 1949 r. W ciągu 21 lat działalności szkoły (19 w okresie międzywojennym i 2 lata po zakończeniu II wojny światowej) wykładali w niej m.in. wybitni specjaliści z zakresu prawa, ekonomii, historii czy socjologii. Wśród nich znalazł się także S. Wędkiewicz. Zob. *Kronika Nauk Politycznych w Uniwersytecie Jagiellońskim*, s. 9, http://www.wsmip.uj.edu.pl/c/document_library/get_file?umid=327680e2-c2d5-4046-8ced-51b3e1 [dostęp: 10.09.2014].

¹⁰ Zob. S. Kosiński, *Szkoła Nauk Politycznych, jej powstanie, cel i zadania* [w:] *Szkoła Nauk Politycznych w Krakowie 1927/28 r. Sprawozdanie Koła Absolwentów i B. uczniów Polskiej Szkoły Nauk Politycznych w Krakowie*, Kraków 1928, s. 10. Zob. też: A. Zięba, *Szkoła Nauk Politycznych Uniwersytetu Jagiellońskiego*, s. 1, z. 1, <http://www.ptnp.nauka.krakow.pl/historia> [dostęp: 30.06.2014].

a także we Francji i Anglii. Wejście Polski do rodziny państw wolnych wysunęło potrzebę zaznajomienia słuchaczy z zagadnieniem ogólnej polityki światowej, nie tylko by móc się w nich orientować, lecz przede wszystkim, by kiedy zajdzie potrzeba, także skutecznie działać i przeciwdziałać na arenie międzynarodowej¹¹.

W latach 1922/1923, oprócz prof. Wędkiewicza, wykłady prowadzili również: dr Michał Rostworowski, prof. UJ („Rozwój konstytucjonalizmu we Francji”); dr Stanisław Estreicher, prof. UJ („Główne zagadnienia polityki światowej”); dr Tomasz Lulek, prof. UJ („Z dziedziny polskiej polityki gospodarczej”); dr Koliszewski („Procesy administracyjne zjednoczenia w byłej dzielnicy pruskiej”); dr Stanisław Wróblewski, prof. UJ („Prawo prywatne morskie”); dr Stanisław Kutrzeba, prof. UJ („Śląsk”); prof. Uniwersytetu w Strassburgu dr Robert Redslob („Histoire diplomatique de l’Europe” oraz „Lient colonel Laddrot”); a także: mjr Szt. Gen. Schatzel, ppłk Szt. Gen. Ścierzyński, mjr Szt. Gen. Jędrzejewicz („Zarys porównawczy organizacji wojskowej państw zachodnich”)¹².

Każdy z wymienionych przedmiotów ujmowany był pod kątem widzenia interesów i potrzeb polskich. Zagadnienia mające wewnętrzny charakter traktowane były na tle porównawczym analogicznych problemów za granicą i odwrotnie, tak że całokształt przedmiotów dawał szeroki horyzont patrzenia na prawno-polityczne i ekonomiczne stosunki tak w kraju, jak i za granicą¹³.

Warto też zauważyć, że Szkoła Nauk Politycznych w Krakowie już w tym czasie była jedyną instytucją o wszechstronnym programie, w której ukazywano spektrum zagadnień międzynarodowych. Nadto wyróżniała się wyznaczonym celem: „daleka od jakichkolwiek celów partyjnych dążyć przez dziesiątki lat będzie, ażeby wychowywać i dostarczać społeczeństwu setki tysięcy administratorów i tysiące świątłych obywateli”¹⁴. Miały w tym pomóc m.in. wykłady świetnych naukowców, w tym prof. Wędkiewicza. W latach 1934–1939 pracował on na stanowisku profesora na Uniwersytecie Warszawskim¹⁵. Okres II wojny światowej spędził w Warszawie.

¹¹ S. Kosiński, *op.cit.*, s. 10.

¹² *Wykłady w latach 1922/23* [w:] *Sprawozdanie Koła Uczniów i Absolwentów Szkoły Nauk Politycznych za rok 1922/1923*, Kraków 1923, s. 27. Dane statystyczne udzielone przez Dyрекcję Polskiej Szkoły Nauk Politycznych. Dyr. Szkoły: prof. UJ., dr Michał Rostworowski, Zofia Czerekawska [w:] S. Kosiński, *op.cit.*, s. 15.

¹³ W. Wojciechowski, *Geneza, cel i zadania Szkoły Nauk Politycznych* [w:] *Szkoła Nauk Politycznych w Krakowie 1928/29*, Kraków 1929, s. 11.

¹⁴ O wysokim poziomie może świadczyć fakt, że w 1921/1922 rozpoczęło naukę w Szkole Nauk Politycznych 209 słuchaczy, a dwa lata później ukończyło ją zaledwie 96. Zob. *Sprawozdanie Koła Uczniów i B. Uczniów S.N.P za rok 1923/24*, Kraków 1924, s. 15. Por. *Sprawozdanie Koła Uczniów i Byłych Uczniów Szkoły Nauk Politycznych w Krakowie* [w:] *Szkoła Nauk Politycznych w Krakowie 1926/27*, Kraków 1927, s. 10.

¹⁵ <http://www.eduetka.pl/doc/wedkiewicz-stanislaw>, s. 1 z 1 [dostęp: 5.09.2014].

Z działalności pozanaukowej warto odnotować jego angażowanie się w działalność publicystyczną. Był redaktorem naczelnym miesięcznika „Przegląd Współczesny”, który pod jego kierownictwem uplasował się na czołowych pozycjach wśród polskich periodyków literacko-naukowych okresu międzywojennego. Miał niski nakład, a jego głównymi odbiorcami były elity intelektualne. Pierwszy numer „Przeglądu Współczesnego” ukazał się w maju 1922 roku. Był to miesięcznik szczególnie wyróżniający się pod względem poruszanej na jego łamach tematyki związanej z literaturą, nauką i sztuką. W tym piśmie ukazywały się prace znanych historyków literatury, np. Ignacego Chrzanowskiego, Stanisława Pigonia, Juliusza Kleinera, Wacława Borowego, Tadeusza Sinki. W pierwszych latach (1922–1935) miesięcznik ten wydawano w Krakowie. W późniejszym okresie (1935–1939) wychodził w Warszawie i wówczas motywem przewodnim stała się literatura współczesna. Publikowali tam wtedy m.in.: Kazimierz Wyka, Jan Kott, Karol Wiktor Zawodziński. Obok tekstów z literatury współczesnej zamieszczano wiele artykułów dotyczących literatury obcej, m.in. pióra Tadeusza Boya-Żeleńskiego, Romana Dyboskiego i Manfreda Kridla. Z „Przeglądem Współczesnym” aktywnie współpracowali też znani sławiści tego okresu, by tylko wymienić belgijskiego sławistę piszącego w języku francuskim, historyka literatury polskiej Claude’a Backvisa, włoskiego polonistę i sławistę Giovanniego Mavera czy francuskiego sławistę Fernanda Baldenspergera¹⁶. W „Przeglądzie Współczesnym” wiele miejsca poświęcano nie tylko treściom historycznoliterackim czy stricte historycznym, lecz także polityce zagranicznej czasów współczesnych. Na przykład jeden z monograficznych numerów „Przeglądu Współczesnego” poświęcony został faszyzmowi włoskiemu (nr 100/101 z 1930 r.). W tym numerze odnajdujemy bardzo interesujący esej o charakterze politologicznym pióra Stanisława Wędkiewicza, w którym opisuje on faszyzm w kontekście kultury intelektualnej Włoch. Na temat systemu politycznego Szwajcarii Wędkiewicz pisał w nr 112/113 z 1931 roku. Problematykę związaną z systemem politycznym Belgii zaprezentował z kolei w eseju zamieszczonym w nr 120 „Przeglądu” z roku 1932¹⁷.

Jak już wcześniej wspomniano, redaktorem naczelnym „Przeglądu” był Stanisław Wędkiewicz, wydawcą – znana wówczas Krakowska Spółka Wydawnicza¹⁸. Beneficjentem finansującym publikowanie pisma był Stanisław Badeni. Dzięki niemu „Przegląd” mógł się systematycznie ukazywać. Periodyk

należał do nielicznych czasopism, a może nawet był jedynym, który aktywnie włączał się w tworzenie szeroko pojętej świadomości kulturalnej, naukowej polskiej elity intelektualnej, ludzi – mówiąc dzisiejszym językiem – z pierwszych stron gazet. Choć

¹⁶ „Przegląd Współczesny”, s. 1, z. 1, http://portalwiedzy.onet.pl/858,,,przeglad_wspolczesny,haslo.html [dostęp: 10.09.2014].

¹⁷ S. Dziki, *op.cit.*, s. 62.

¹⁸ Inicjator i wydawca przez kilka lat znanej studentom polonistyki serii Biblioteka Narodowa. Zob. *Ibidem*.

pismo zrodzone w kręgu środowiska konserwatywno-liberalnego (duchowo związane ze środowiskiem francuskich periodyków „Revue des Deux Mondes” czy „Journal des Savants”), nigdy nie zbliżało się do takiej sytuacji, by pełnić funkcję organu tego ugrupowania¹⁹.

Wysoka ocena „Przeglądu” dawała bardzo dobre świadectwo o jego redaktorze, stawiając go w jak najlepszym świetle. Stanisław Wędkiewicz dał się poznać jako człowiek o „niezwykle szerokich horyzontach kulturalnych”²⁰. Franciszek Bielak w biografii Wędkiewicza szczególnie podkreślał jego inteligencję. Pisał:

Wędkiewicza znamionowała dynamiczna zdolność wyszukiwania rozmaitych ludzi przekonań i poglądów, mających jednak twórcze spojrzenie na coraz bardziej komplikującą się rzeczywistość kultury światowej. I monograficzne zeszyty o kulturze współczesnej Belgii czy Szwajcarii, i szeroko otwarte oczy na przeliczne problemy współczesności dowodziły, jak redaktor chętnie zapraszał zagranicznych uczonych czy polityków do zabrania głosu. W problematyce górowała, oczywiście humanistyka bardzo szeroko pojęta, a zawsze możliwie niezależna czy bezstronna. O tę właśnie niezależność Wędkiewicz bezwzględnie dbał²¹.

Stanisław Wędkiewicz dał się poznać jako redaktor w żadnym razie nietolerujący „autorów przeżuujących cudze myśli albo autorów refleksji pisanych »na gorąco«”. O takich osobach pisał: „Jedynym możliwym objawem kurtuazji wobec autora może być tylko jego przemilczenie”²². Redakcja „Przeglądu” mająca okazje, aby prezentować swe poglądy ideologiczne, odważnie głosiła: „bolszewizm należy tępić, nad faszyzmem można dyskutować”²³. Chociaż pismo mogło sprawiać wrażenie, że jest periodykiem poświęconym przede wszystkim tematyce literaturoznawczej, i takie w swej istocie było, to jednak wiele pomieszczonych w nim artykułów/esejów ciążyło w kierunku politologicznym, czego bynajmniej nie ukrywał Stanisław Wędkiewicz w numerze jubileuszowym opublikowanym z okazji 10-lecia pisma.

W obliczu zbliżającego się zagrożenia ze strony III Rzeszy w pełni świadomy niebezpieczeństwa pisał:

ponad wszystkim góruje, a raczej górować powinna troska wywołana agresywną polityką Rzeszy: jawnie rozbrzmiewa postulat rewizji zachodnich granic Rzeczypospolitej i coraz częściej pisze się o możliwości, ba, o prawdopodobieństwie powikłań wojennych. Rzeczywistość, twarda i groźna, wzywa Polaków do przyciszenia wewnętrznych sporów, do szukania – dzisiaj już, zanim będzie za późno – drogi do kompromisu i pojednania. Nie wpisujemy tutaj patetycznej formuły: union sacré’e, ale nie wydaje się, ani nam, ani nikomu z rozsądnych Polaków, aby międzynarodowe położenie Polski

¹⁹ *Ibidem*, s. 63.

²⁰ F. Bielak, *Stanisław Wędkiewicz (1888–1963)* [w:] „Tygodnik Powszechny” 1963, nr 27, s. 3.

²¹ *Ibidem*, s. 3. Zob. też: S. Dziki, *op.cit.*, s. 63.

²² *Ibidem*, S. Dziki, *op.cit.*

²³ S. Dziki, *op.cit.*, s. 63.

pozwalalo na rozdarcie narodu na dwa nienawistne, nieprzejednane obozy, [...] tak jak bylo we Francji w latach sprawy Dreyfusa – sprawy rozwiazywanej zrazu przez rzad francuski blednymi i drazniacymi srodkami. Wyjsciem z sytuacji mogloby byc wprowadzie bezwzgleadne [...] narzucenie schematycznej jednosc, sztuczne zidentyfikowanie jednego obozu z calym narodem i z cala racja stanu. Byloby to jednak pociagniecie na krotka mete, o iluzorycznej tylko skutecznosci. Tak przeciez postapil rosyjski bolszewizm – z ujemnym wynikiem, i tego dokonol wloski faszyzm – z wynikiem, jak dotad, podlegajacym dyskusji [...]”²⁴.

Na podstawie dalszego ciagu tej wypowiedzi, wyrazonej na okolicznosc jubileuszu pisma, mozna scharakteryzowac poglady autora. Pisal tak:

wobec sasiodow uszykowanie jednolitego frontu stanowi nieodzowna koniecznosc. Szowinizm prowadzi do klaski, nienawisc zaslepia. W polityce zagranicznej poplaca jedynie trzezwie liczenie sie z rzeczywistoscia [...]. Nie poddajmy sie propagandowej psychozie. Wytezamy sily, aby poznac swiat zagraniczny takim, jakim on jest, a nie takim, jakim bysmy go miec pragneli, stosownie do naszych urojeń i zachcianek²⁵.

Oceniajac owczesna rzeczywistosc polityczna, dal sie poznac jako racjonalnie myslacy pragmatyk. O tym, ze redagowane przez Stanislaw Wedkiewicza pismo miało charakter interdyscyplinary i miescilo w sobie wcale niemało treści majacych charakter stricte politologiczny, świadczy tez dzial sprawozdawczo-kronikarski. To wlasnie w tym dziale odnajdujemy treści o charakterze politologicznym. Przykładowo znajduja sie tu takie tytuly, jak *Z zagadnień polityki zagranicznej, Kronika wojskowa, Polacy za granicą, Obcy w Polsce itp.*²⁶ Warto podkreslic, ze sporzadzone przez specjalistow z danej dziedziny i korespondentow zagranicznych sprawozdania oraz diariusze cechowaly sie waznym dla nauki obiektywizmem, co szczególniebral pod uwage Wedkiewicz, rekomendujac teksty do publikacji.

W latach 1930–1937 byl on rowniez redaktorem „Archiwum Neophilologium”. W okresie powojennym, przypadajacym na lata 1947–1960, pelnil funkcje kierownika Stacji Naukowej Polskiej Akademii Umiejtnosci w Krakowie, a nastepnie Polskiej Akademii Nauk w Paryżu. Podobnie jak we wczesniejszym okresie zajmowal sie dzialalnoscia publikacyjna, wydajac jej biuletyn w jezyku francuskim²⁷. Swój pobyt nad Sekwana Stanislaw Wedkiewicz, wtedy juz profesor romanistyki, rozpoczel w marcu 1946 roku. Będac przedstawicielem PAU, zatroskanym o przyszlosc placowek naukowych, przeprowadzil wiele waznych rozmow, w ktorych sondowal perspektywy i mozliwosci ich rozwoju we Francji. Podczas pobytu w Paryżu dal sie takze poznac jako sprawny mediator prowadzacy rokowania miedzy nowymi komunistycznymi wladzami polskimi a Franciszkiem Pulaskim. W związku z tym, ze trwajacy konflikt miedzy polska emigracja

²⁴ *Ibidem*.

²⁵ *Ibidem*.

²⁶ *Ibidem*.

²⁷ *Ibidem*, s. 1, z. 1.

a nowymi władzami w Rzeczypospolitej Polskiej był bardzo trudny do przezwyciężenia, na Walnym Zgromadzeniu PAU w Krakowie postanowiono o przyjęciu uchwały o rozdzieleniu Stacji Naukowej od Biblioteki Polskiej w Paryżu²⁸. W tym miejscu warto przypomnieć, że działalność Stacji Naukowej i jej statut określały konwencje i umowy zawarte między rządem francuskim i polskim. To właśnie w 1947 roku podpisana została w Paryżu Konwencja o współpracy intelektualnej między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Francuską. Ta zawierająca 7 artykułów Konwencja była pierwszym po II wojnie światowej potwierdzeniem funkcjonowania Biblioteki Polskiej i Stacji Naukowej, należących do PAU, i miała charakter traktatowy²⁹. Trzy lata po przyjeździe do Paryża (w 1949 r.) Stanisławowi Wędkiewiczowi została przekazana część gmachu przy ul. Lauriston 74. W tym budynku najpierw znajdowała się siedziba Stacji Naukowej, a w okresie nieco późniejszym, bo w 1952 roku, lokal został przejęty przez Polską Akademię Nauk³⁰. Tak więc Stanisławowi Wędkiewiczowi przypisuje się pozyskanie go na siedzibę Stacji Naukowej. Profesor tym samym wykazał się niebywałą sprawnością organizacyjną. Należał do wybitnych humanistów, erudytów, poliglotów (znał kilka języków obcych) i publicystów o zacięciu politologicznym (aczkolwiek nigdy nie studiującym nauk politycznych ani prawnych). Był świetnym publicystą – zarówno jako redaktor, jak i autor esejów, w których często poruszał tematykę dotyczącą aktualnych spraw międzynarodowych.

Epigonem Stanisława Wędkiewicza w zakresie problematyki bałkańskiej był w nieco późniejszym czasie prof. Henryk Batowski.

---

²⁸ <http://www.academie-polonaise.org/pl/index.php/prezentacja/historia/105-lata-1944-1>, s. 1 z 2 [dostęp: 13.09.2014].

²⁹ Zgodnie z ogłoszoną w 1946 r. uchwałą Walnego Zgromadzenia PAU stacja miała za zadanie reprezentować potrzeby wszystkich wydziałów tejże placówki naukowej (dotychczas jednak ograniczała swoją reprezentację niemal wyłącznie do Wydziału Filozoficznego i Historyczno-Filozoficznego). Dział Nauk Ścisłych i Stosowanych Stacji Naukowej, o której mowa, powołano dopiero w 1958 r. Zob. S. Dziki, *op.cit.*, s. 1, z. 2.

³⁰ Początek lat pięćdziesiątych XX w. nie był łaskawy dla społeczności nauki polskiej na Zachodzie, także i we Francji, co wiązało się niewątpliwie z okresem zimnej wojny. Dopiero po 1956 r. sytuacja ta uległa poprawie. W tym miejscu należy przypomnieć, że w 1957 r. podpisano w Warszawie umowy między PAN a Centre National de la Recherche Scientifique. W 1958 r. zawarto analogiczne porozumienie między Wydziałem I PAN a VI Sekcją EPHE (École Pratique des Hautes Études – obecnie EHESS), a w 1959 r. Polska zawarła z Francją umowę o współpracy kulturalnej i naukowej. Zob. S. Dziki, *op.cit.*, s. 2, z. 2.

BIBLIOGRAFIA

- Archiwum UJ, teczka – S II 619, Stanisław Wędkiewicz.
- Belina M., Wędkiewicz Stanisław. Wspomnienie pośmiertne, „Wiadomości” 1963, nr 27, s. 5.
- Bielak F., Stanisław Wędkiewicz (1888–1963), „Tygodnik Powszechny” 1963, nr 27, s. 3.
- Bieńkowski Z., Wędkiewicz Stanisław. Wspomnienie pośmiertne, „Twórczość” 1963, nr 7.
- Dziki S., Profesorowie Almae Matris jako redaktorzy, wydawcy i dziennikarze (7), „Alma Mater”, grudzień/styczeń 2009/2010, nr 120–121.
- Encyklopedia PWN, Warszawa 1976.
- Grabowski Z., Wędkiewicz Stanisław. Wspomnienie pośmiertne, „Wiadomości” 1963, nr 5, s. 224–229.
- Karwański B., Szkoły nauk politycznych w Polsce odrodzonej [w:] Sprawozdanie Koła uczniów i absolwentów Szkoły Nauk Politycznych za rok 1935/36, Kraków 1936, s. 27
- Patkaniowski M., Dzieje Wydziału Prawa Uniwersytetu Jagiellońskiego. Od reformy kołłątajowskiej do końca XIX stulecia, Kraków 1964.
- Pro memoria. Profesorowie Uniwersytetu Jagiellońskiego spoczywający na cmentarzu Rakowickim 1803–2013, red. J.W. Tkaczyński, Kraków 2014.
- Sprawozdanie Koła Uczniów i B. Uczniów S.N.P za rok 1923/24, Kraków 1924.
- Studia z dziejów Wydziału Prawa Uniwersytetu Jagiellońskiego, red. M. Patkaniowski, Kraków 1996.
- Szkoła Nauk Politycznych w Krakowie w latach 1922/23, Kraków 1923.
- Szkoła Nauk Politycznych w Krakowie w latach 1926/27, Kraków 1927.
- Szkoła Nauk Politycznych w Krakowie w latach 1927/28, Kraków 1928.
- Szkoła Nauk Politycznych w Krakowie w latach 1928/29, Kraków 1929.
- Szkoła Nauk Politycznych w Krakowie w latach 1935/36, Kraków 1936.
- Wykłady w latach 1922/23 [w:] Sprawozdanie Koła Uczniów i Absolwentów Szkoły Nauk Politycznych za rok 1922/1923, Kraków 1923, s. 27.

Źródła wirtualne

- BJ. Baza biogramów, s. 1, z. 1, <http://pka.bj.uj.edu.pl/biogramy/?c=browse&mf=17746>
http://neo.amu.edu.pl/ifrom/index.php?option=com_content&task=view&id=1621&temid=76 [dostęp: 5.09.2014].
- Kronika Nauk Politycznych w Uniwersytecie Jagiellońskim, s. 9, http://www.wsmip.uj.edu.pl/c/document_library/get_file?umid=327680e2-c2d5-4046-8ced-51b3e1 [dostęp: 10.09.2014].
- „Przegląd Współczesny”, s. 1, z. 1, http://portalwiedzy.onet.pl/858,,,,przeglad_wspolczesny,haslo.html [dostęp: 10.09.2014].

Romanistyka UAM Poznań, Historia , s. 1, z. 1, http://neo.amu.edu.pl/ifrom/index.php?option=com_content&task=view&id=1621&Itemid=76, [dostęp: 3.09.2014].
http://www.uj.edu.pl/universytet/aktualności/odeszli/lista-pamieci?p_p_id=56_INST, s. 1, z. 1 [dostęp: 13.09.2014].
<http://www.ptnp.nauka.krakow.pl/historia>
<http://www.eduetka.pl/doc/wedkiewicz-stanislaw>, s. 1, z. 1 [dostęp: 5.09.2014].
<http://www.academie-polonaise.org/pl/index.php/prezentacja/historia/105-lata-1944-1> [dostęp: 13.09.2014].

Ewa Bujwid-Kurek